

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY



ЧАСТЬ I.

Established

1893.

TWO SECTIONS — SECTION I.

РІК LI. Ч. 64. Джерзі Ситі, Н. Дж., субота, 3. квітня 1943.

No. 64. Jersey City, N. J., Saturday, April 3, 1943.

VOL. LI.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки.

Тел. „Свободи“: ВЕrgen 4-0237—4-0807

THREE CENTS in the United States of America.

П'ЯТЬ ЦЕНТИВ за границею Злучених Держав Америки.

Тел. У. Н. Союзу: ВЕrgen 4-1016

FIVE CENTS elsewhere.

Іден за Повне Роззброєння Німеччини, Італії й Японії

Промовляючи в канадійській палаті послів, Антоні Іден, британський міністер заграничних справ, сказав послам і сенаторам, що є тільки 5% таких важних справ, щодо яких є різниці думок, як це сказав президент Рузвелт, а щодо 95 процентів є порозуміння між Аліянтами, згл. між Великою Британією і Злученими Державами. В такий спосіб, казав він, народжується з конеч-

ности і досвіду міжнародня кооперация, яка має виграти війну і мир. Найчорніші години, казав Іден, уже минули; наше теперішнє головне завдання: розторошити ворога. А вигравши війну так його роззброїти, щоби він уже ніколи не заколотив світовий мир. Ось так повинні бути роззброєні: Німеччина, Італія та Японія.

К. У. К. Вніс Меморіал в Справі України

Дня 30. березня канадійсько-український парламентарний посол, Антін Глинка, вручив прем'єрові і міністрам заграничних справ Канади, Маккензі Кінгові, МЕМОРІАЛ КОМІТЕТУ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ, в якому представ-

лено коротко судьбу українських земель в минулому з тим, що справедливий мир в Європі вимагає, щоби повстала в вільній Європі вільна і незалежна українська держава.

БРАВДЕР ПРО „ЗАГОВІР ПРОТИ СОВЕТІВ“

Ерл Бравдер, генеральний секретар комуністичної партії в Америці, виступив з гострою критикою тих, що тут протестують проти розстрілу Советами Генрика Ерліха і Віктора Альтера, польсько-жидівських соціалістів. Каже, що це є „заговорники“, що хочуть довести „до державного перевороту в Советях“, апізери і дефетисти, що підготовлюють замирення з Гітлером. До таких „заговорників“ зарахував Бравдер теж і Ля Гвардію, мейора Нью Йорку, сенатора Міда, б. амбасадора Буліта, часопис Нью Йорк Таймс і т. п.

ПОЛЬСЬКІ СОЦІАЛІСТИ І СХІДНІ „КРЕСИ“

В польській газеті „Роботник“ появилася стаття, що є голосом польських соціалістів у справі східних границь Польщі. В статті звивається Совети, щоби заперестали домагатись „східних земель Польщі“, бо до них не мають ніякого права. Замітне, що й польські соціалісти не згадують ні одним словом за право українського чи білоруського народу. Теж і в них, як і в вшех поляків, так, якби там тих народів не було.

—FOR VICTORY: BUY BONDS—

„Поведення Польщі й Росії в Україні Було Аморальне“

Ось таке заявив Пол Супер підчас свого викладу про східно-європейську федерацію від Балтику по Середземне море. Пол Супер, це американець, що перебував у Польщі 18 років як представник організації Йонг Мен Крисчйен Асоційшен. Його заява цікава з того боку, що у своїх різних публікаціях про Польщу Супер досі майже не згадував за українців. Він є відомий як один з найбільших приятелів Польщі. Такий, що дуже багато зробив і далі робить для справи польської пропаганди. У своїм викладі, що його мав дня 29. березня б. р. в Голенд Лайбрері, Ракефелер Плаза, в Нью Йорку, до невеличкого гурта університетських студентів і студенток, що є з слов'янського роду, він теж згадав і за оплаканий стан селянства в Польщі. Обговорюючи східно-європейську федерацію підкреслив, що вона мусить бути оперта на селянській і пролетарській масі. Супер думає, що західно-

ПОЛЯКИ КЕПСЬКІ ПОЛІТИКИ, КАЖУТЬ АМЕРИКАНЦІ

Балтіморський польський часопис „Єдність-Польонія“ пише в числі з 26. березня таке: „Маємо чимало приятелів і симпатиків серед американців. Вони признають польському народови великі заслуги та хвалять його героїство і патріотизм, але, нажалу, не признають полякам політичних здібностей. Те, що здобуваємо в світі посягою і героїством, марнуємо дуже часто через наші недомагання і політичну незручність. Так думає про поляків багато американців. З численних доказів на те, можна навести опінію журналу „Тайм“, в яким пишеться таке: „Щодо хоробрости поляки на вигнання стоять на першому місці. Як фанатичні патріоти, вони не мають собі рівних. Як політики і дипломати — їх рекорд страшний“. Не читається ось таких річей з приємністю. Та як проти цього протестувати? Чи є докази, щоби можна ті закиди опрокинути? Бажалиб ми їх пізнати...“

Що так є, це знає найкраще український нарід. Інакше не було українсько-польського конфлікту, а булаб вільна і незалежна Україна і вільна та незалежна Польща.

АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ! Пам'ятайте, що воєнний бонд у вашій хаті, це доказ вашої вячності до тої землі, що вас прийняла за своїх синів і дочок. Це теж доказ, що ви виімо доброту вашою свободою.

українські землі повинніб далі остати при Польщі, діставши автономію. Але виходить з такої засадничої думки, що при остаточнім вирішенню границь повинна заважувати мораль, а само рішення повинно бути таке, яке повинноб таки вдоволити більшість людей, бо як буде інакше, то з такого рішення добра не буде. Казав, що розслідуючи українське питання в Польщі був у Станиславові й відвідував еп. Хомишина, котрий йому заявив, що українці хочуть злучи з українцями за Збручем, але під умовою, щоби там не було большевику...

ВЕЛИКИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ РЕЙД НА САРДИНІЮ

АЛІАНТСЬКА ГОЛОВНА КВАРТИРА В ГИВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — Найбільша до цього часу армада „літаючих фортець“ вибралася на рейд в окрузі Каліярі на острові Сардинії й завдала там сильний удар зібраним там кораблям Оси, приготованим видно на допомогу Ромелеві в Тунісі.

Рейдери знищили або затопили 26 кораблів і 71 літаків, а самі не втратили ні одного літака. Завдяки цьому рейдови можливість перевезення військ Ромелі назад до Європи способами, яких британці вжили під Дункеркою, стала менше правдоподібною.

РОМЕЛЬ ЗАКОПУЄТЬСЯ НА ПІВНІЧ ВІД ТАБЕСА

Не дивлячися на свою поразку на лінії Марет, війська маршала Ромеля ще б'ються сильно, аби сполучитися з військами генерала фон Арніма в північній Тунісі. За останніми донесеннями Ромель почав обкопуватись для довшої боротьби 24 милі на північ від Табеса, видно пробуючи задержати наступ восьмої британської армії під командою генерала Монтгомері.

ЗА ЩО СТОПЬ „СОБДИНЕНІЄ“?

„Американски Русски Вестник“, орган „Соединенія“, найбільшої запомогової організації виходив з Закарпаття, пише в числі з 25. березня б. р. таке:

„Ми є за те, щоби Підкарпатська Русь була незалежна і мала свою повну самоуправу. Віримо, що карпато-руський нарід може вижити без помочи інших, він є самовистарчалним. У нас є много природних багатств, що потрібні для виживлення нашого народу. У нас пшениця, жито, ячмінь, у нас, кукуруза, картопля, молоко, сир і яйця, дерево, вугіль, пасовиська і сінокоси, руда, залізні фабрики, вода і сіль, риба і худоба. Є всі природні багатства, тільки свободи бракує для розвитку того всього... На нашу думку, якщо наша рідна земля не стане цілковито незалежною, то вона може об'єднатись з іншими державами тільки на основі федерації, як рівний з рівним“.

Та цікаве те, що „Соединеніє“ бере участь в Карпаторуськім Конгресі, що має заявитись за прилучення Закарпаття до Советської Росії. Мабуть через те редакція відзивається, що хотілаб почути „голос народу“ і просить надсилати такі голоси.

ПОЛЬСЬКІ ДІТИ З ДІТРОЙТУ ДО ПРЕЗИДЕНТА РУЗВЕЛТА

Американсько-польська дітвора з Гай Скул св. Андрія в Дітройті віднеслась у своїм імені та в імені десяти польських шкіл в західній частині цього міста до президента Рузвелта з проханням спровадити польських дітей з Росії до Америки. Іде тут про польські діти на Сибірі. В листі проється теж, щоби през. Рузвелт „ужив сильного впливу і переконав п. Йосифа Сталіна, що конечно треба поліпшити долю польських дітей“.

З ВОЄННИХ ЖЕРТВ

Між поляглими на війні є американський молодий українець Степан Гуменчук, штабовий сержант у Повітрянім Корпусі, родом з Сімпея, Па., що полягав на Паціфіку, та Степан Яцу, родом з Скрентон, Па., що згинув на африканській полі бою.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Воєнний Побір і Демократія

Сенат ухвалив уже законопроект Бенкгеда, на основі котрого мається звільнити від військової служби всіх фермерів. З огляду на те, що за цей проект побиваються фермерські організації через так званий фермерський блок, а ухвалення такого закону мали би вплив на інші звання, передовсім такий, що люди тих звань мусіли би служити замість звільнених від війська фермерів, проект Бенкгеда заслугоє на ближчу увагу.

Проект виходить зо заложення, що звільнення всіх фермерів від військової служби потрібне для продукції харчів. Тимчасом на основі існуючого тепер закону есенціональні фермери вже є звільнені від військової служби. Різниця між теперішнім законом а проєктованим передовсім у тому, що теперішній закон відкладає військову службу фермерів, які виповняють певні вимоги. Пропонований закон мав би звільняти від військової служби всіх фермерів. Тим самим він міг би дати нагоду людям уникати військової служби, перейшовши на фермерську роботу.

Тому пропонований закон ударяє по основній думці теперішнього поборового закону,

що кожна людина в засаді є обов'язана до служби в обороні краю, думка, яка годиться вповні з демократичною засадою рівності тягарів.

На основі теперішнього закону про відложення військової служби суцного фермера рішає „комісія воєнної людської сили”. На основі пропонованого закону ця комісія властиво на справу не мала би ніякого впливу. Всю справу вирішив би конгрес, в котрому нажалі є багато безхребетних політиканів, які не дбають ні за ведення війни, ні за харчі стільки, кілько вони дбають тільки за свій вибір до конгресу. Такі люди можуть заявитися за злий закон, рахуючи на вдячність тих, яких цей закон звільнить. Це теж і не демократично, і не патріотично.

Через це законопроект Бенкгеда заслугоє на похорони.

Далі Жертвуйте на А. Ч. Хрест

Місяць Американського Червоного Хреста, яким буває березень, минув. І треба признати, що виявив таку активність в користь цієї гуманітарної інституції, якої ще ніколи не було. Значить, що і жертвенність теж побила давні рекорди.

Усе це правда. Але правдою є теж і те, що мінімум, яке потрібне А. Ч. Хрестови для продовжування праці в новому році, вносить таку поважну суму, 125 мільонів доларів, що навіть найбільші оптимісти не сподівались, щоби таку велику суму можна було зібрати в одному місяці. Ось тому кампанія збірок на А. Ч. Хрест буде продовжуватись теж і в квітні.

Як вглянути в те, що діється в американсько-українським середовищі, коли іде про допомогу в користь Червоного Хреста, то можна сказати, що назагал виявляємось з цієї акції добре. Та треба її ще більше скріпити з гуманітарного й горожанського обов'язку, маючи при тому на увазі ще й те, що така наша праця і жертвенність є серед американців заразом і знаменитою пропагандою для українського імені, а навіть і для української справи. Такою ревною працею підносимо на вартості наше імя в Америці, а заразом і здобуваємо прихильників для України і її визвольних змагань. Та чи є так, чи ні, помагати треба з гуманного згляду. А людяности, яку виявляє Червоний Хрест, український поневолений нарід потребує і потребуватиме якнайбільше.

„ЗРАДНИКИ УКРАЇНИ”

Так називає „Свободу” кацапсько-комуністична газета „Карпатська Русь” з 30. березня. Бере її лють, що „Свобода” помістила письмо до секретаря стейту Гола, в якому обстоюється „плебісцит в Галичині”. Каже, що виходить, що „плебісцит, переведений під проводом українця Тимошенка не добрий”. Комуністичні дурисвіти пишуть, що „Свобода” хоче прилучити Галичину до Польщі, чи там до плянованої габсбурзької імперії...

Наводимо це для прикладу, до якої безмежної глупоти і без-

личности може дійти той, що є в сітях московсько-комуністичної пропаганди, яка тепер удає, що саме вона є „українсько-націоналістичною” та соборницькою. „Свобода” була і є за соборну і демократичну Україну,

але була і є проти „соборної тюрми”, чи теж окремих тюрм, в які готуються замкнути український нарід ті, що хотілиб над ним панувати по звільненню України спід нацистів. Ми є за вільну, незалежну і демократичну Україну в новому і демократичному світі. Очевидно, якщо український нарід собі цього забажає. Але саме тому треба раз уже тому нещасному народови дати спрому сказати правдиве слово. Під московським, польським, румунським чи малярським багнетом воно ніколи не буде сказане. А за німецький багнет не згадуємо, бо він буде певно знищений і зникне з України цілковито. Тому іде про інші багнети. Як голосовання українського народу за Тимошенка було правдивим, то цілком певно, що український нарід від тої правди не відступить, коли при новім голосованню буде гарантована світовими демократіями свобода вислову та як ніхто не буде карати за те, як хто буде голосувати. Що більше: плебісцит повинен бути в цілій Україні, бо ціла вона, від часу загарбання Советами, не мала змоги виявити свобідно своєї волі. Отже, як нарід скаже, що хоче бути з Росією і мати комуністичну владу — його слово буде рішальним. І як з українським народом є так, як це пишуть комуністичні підбрехачі, то чогож комуністам лякатись голосовання, і то ще під американською контролею? Колиж лякаються, то хіба тільки тому, що є свідомі, що пишуть неправду. Іншими словами є вони тими недолюдками, про яких писав Шевченко, що помагають Матір катувати, а не її з неволі визволяти.

1,170,000 ПОЛЯКІВ НА РОБОТАХ У НІМЕЧЧИНІ

„Дайце Україне Цайтунг” подає, що на роботах в Німеччині, очевидно примусових, є тепер 1,170,000 поляків.

ДІСТАНУТЬ ЗАНЯТТЯ

ПОТРІБНО ФАБРИЧНИХ РОБІТНИКІВ, постійна праця. Початкова платня 60 ц. на годину. Півтора часу за овертайм. Пересічний тижневий зарібок около \$33.00.

BRIKTEX MFG CO.
Jacobus Ave.—Tompkins Terminal,
South Kearney, N. J.

Телефонуйте за інформацією і до-
роговказом до фабрики, або спеціальним
назначенням стрічи.

Tel. MArket 2-7786.

НА ПРОДАЖ 14-АКРОВА ФАРМА:

Дім з 6 кімнат, гараж, барна і курники, 1 корова, 1 кінь, 1 безрого і кури. Вся фермерська машини, 2 керниці, земля добра і урожайна. Пишіть в англійській мові до:

KUZMA SUSECK,

Box 12, Central Village, Conn.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

- Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
 - Аналіза крови для подружного свідства.
 - Гемороїди й желяки лікується без операції.
- 223 SECOND AVENUE, cor. 14th ST., NEW YORK CITY, Room 14.**
GRamercy 7-7697
Офісові години 10—8; неділя 11—2.
Жінка-доктор до обслуговування.
X & флюороскоп. — Екзамінація \$2.00.

ВАСІЛЕВСКА ЖІНКОЮ КОРНІЙЧУКА

„Шікаго Сон” подає, що Ван-да Васілевська, польська комуністка, редакторка польської газети „Вольна Польска”, видаваної в Советах, є жінкою українського советського письменника Олександра Корнійчука, що став тепер заступником комісаря для справ закордонних. Вона тепер віддала 100,000 рублів, що їх дістала як „нагороду Сталіна”, на закупно советського літака під назвою „Варшава”.

МИРОН ЛИТВИН І СИН**УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ**

Обслуга щира і чесна

383 Morris Avenue,

cor. Springfield Ave.

NEWARK, N. J.

Phone: ESsex 3-5347

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребамі по ціні так
низькій як \$150.

ОБСЛУГА НАЙКРАЩА

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 East 5th St.,

NEW YORK CITY

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ І ОКЛИЦЮ**МИХАЙЛО НАСЕВИЧ**

cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. MARKET 1320.

ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

ПЕТРО ЯРЕМА**УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК**

Занимаєсь похоронами
В BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:

707 Prospect Avenue,

(cor. E. 155 St.)

BRONX, N. Y.

Tel.: MELrose 5-6577

\$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН

І вище
ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ
І ОКОЛИЦІ

KANAI KAIN FUNERAL HOME

433 STATE STREET,

PERTH AMBOY, N. J.

Phone: Perth Amboy 4-4646